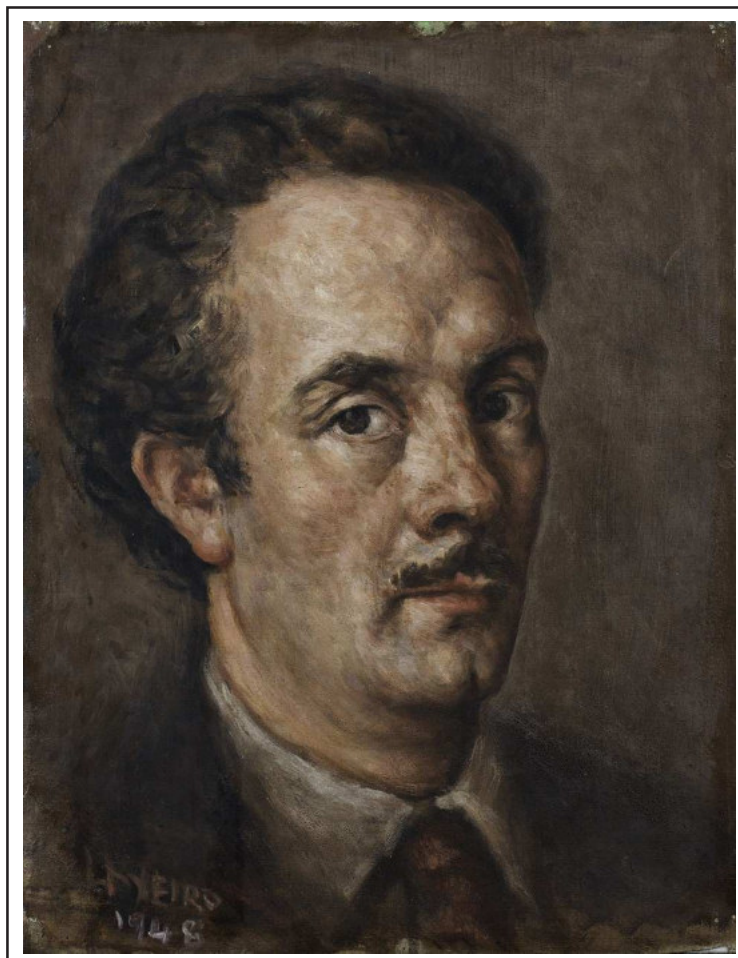

LAXEIRO

Día das Artes Galegas 2022

Autoretrato de Laxeiro, 1948

UNIDADE DIDÁCTICA **Ed. Primaria**

CEIP RAMÓN DE LA SAGRA, A CORUÑA
CEIP J. FERNÁNDEZ LATORRE, A CORUÑA
CEIP EMILIA PARDO BAZÁN, A CORUÑA
CEIP RAMÓN OTERO PEDRAYO, A LARACHA (A CORUÑA)
CEIP PLURILINGÜE MANUEL MURGUÍA, A CORUÑA
CEIP SALGADO TORRES, A CORUÑA

XUNTA
DE GALICIA

Equipos de
Dinamización
da Lingua Galega

O DÍA DAS ARTES GALEGAS

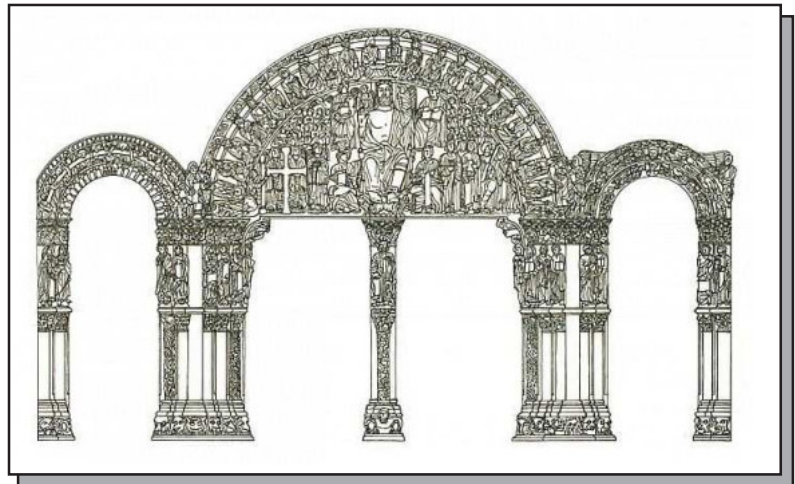
O Día das Artes Galegas é unha celebración instaurada pola Real Academia Galega de Belas Artes no ano 2015 e que se vén celebrando todos os 1 de abril.

Escolleuse esa data porque ese mesmo día,

do ano 1188, o Mestre Mateo colocou as pezas de pedra, os linteis, que coroaban o Pórtico da Gloria da catedral de Santiago de Compostela.

Durante estes anos foron recoñecidos no Día das Artes Galegas o propio Mestre Mateo, Alfonso Daniel Rodríguez Castelao, Maruxa Mallo, Alejandro de la Sota, Domingo de Andrade e Luís Seoane.

Este ano a Real Academia de Belas Artes, nunha reunión celebrada na Coruña, decidiu, por aclamación dedicarlle este Día das Artes Galegas ao pintor lalinense Xosé Otero Abeledo, coñecido popularmente por Laxeiro.

O MESTRE MATEO, AUTOR DO PÓRTICO DA GLORIA, FOI O PRIMEIRO ARTISTA RECOÑECIDO NO DÍA DAS ARTES GALEGAS.

LAXEIRO, ISAAC DÍAZ PARDO E LUÍS SEOANE, EN BOS AIRES (ARXENTINA), EN 1955.

O DÍA DAS ARTES GALEGAS

---

1. Quen instaurou o Día das Artes Galegas?

---

2. En que ano foi instaurado? Arrodea

2021

2010

2015

2018

3. En que data celebramos o Día das Artes Galegas? Colorea.

14 de abril

25 de xullo

1 de maio

1 de abril

17 de maio

24 de febreiro

4. Quen colocou, no ano 1188, as pezas de pedra que coroaban o Pórtico da Gloria?

---

5. Quen foi a única muller homenaxeada no Día das Artes?

---

6. Este ano 2022 homenaxéase un pintor lalinense coñecido por Laxeiro, pero cal é o seu nome completo? Colorea.

Siro López Lorenzo

Isaac Díaz Pardo

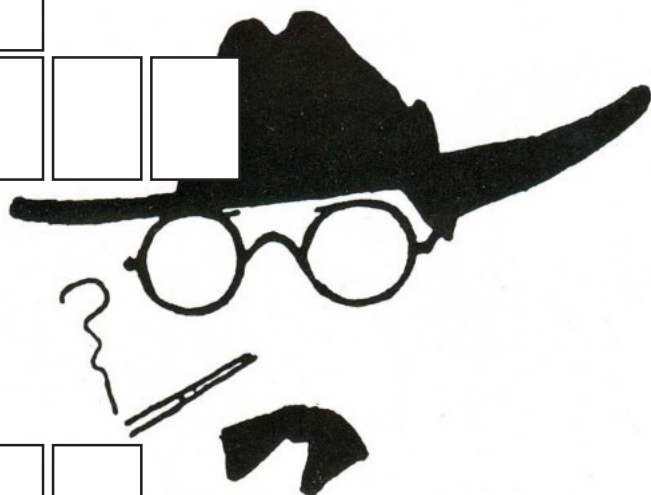
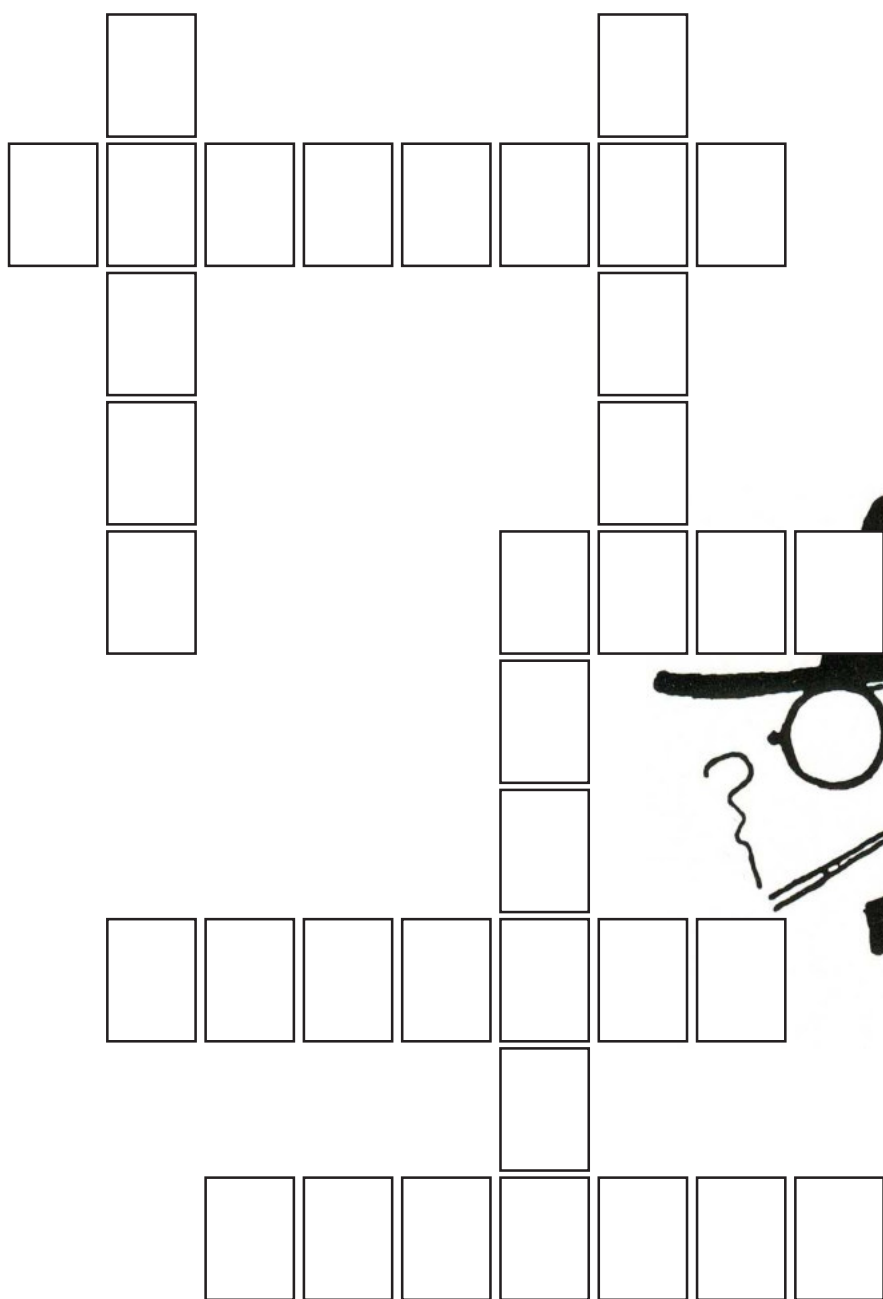
Xosé Otero Abeledo

Camilo Díaz Baliño

PALABRAS CRUZADAS

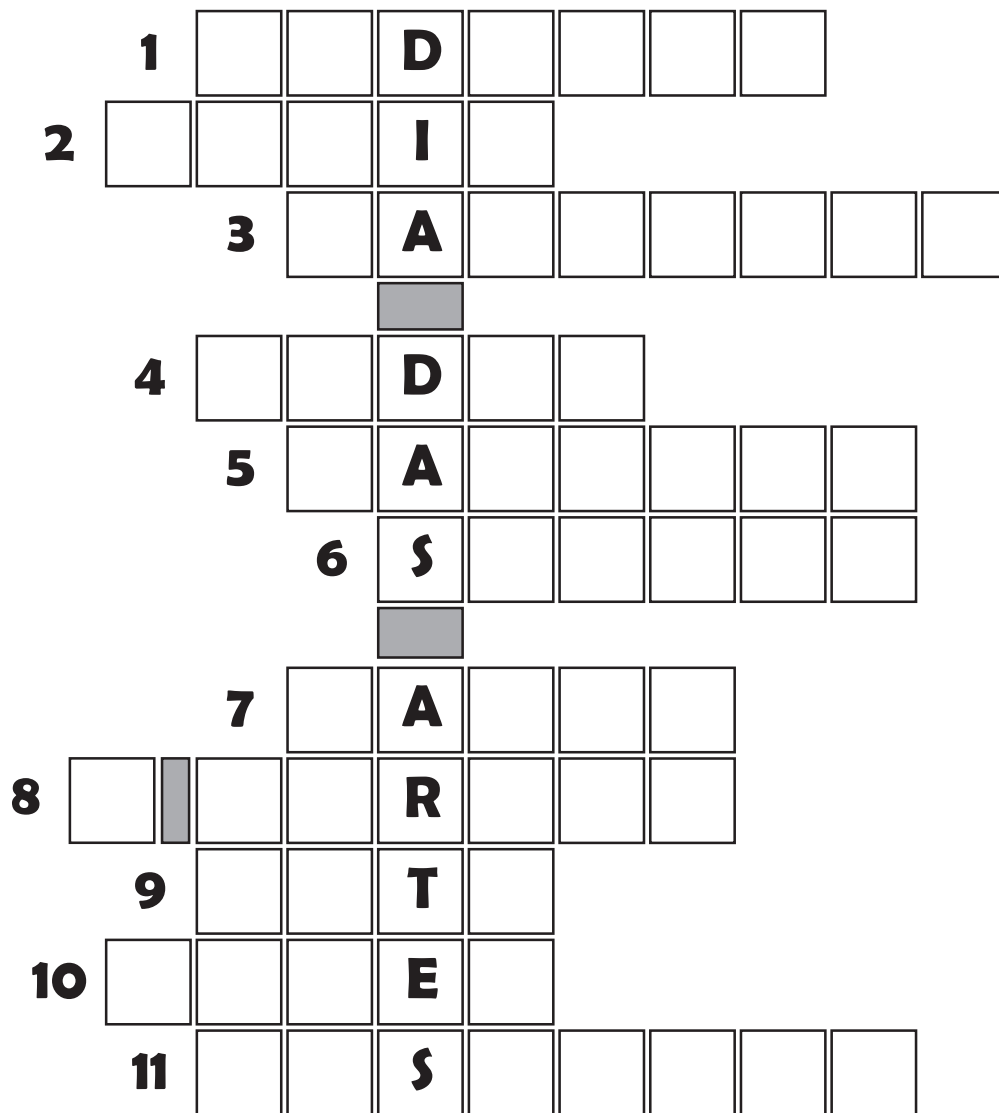
Completa o dameiro usando o nome ou os apelidos dos homenaxeados no Día das Artes Galegas que figuran no recadro.

SOTA MALLO MATEO SEOANE
ANDRADE LAXEIRO CASTELAO

CASTELAO

QUE SABES DO DÍA DAS ARTES? _____

1.- ANDRADE 2.- ABRIL 3.- SANTIAGO 4.- PEDRA 5.- LAXEIRO 6.- SEOANE
7.- MALLO 8.- A CORUÑA 9.- SOTA 10.- MATEO 11.- CASTELAO

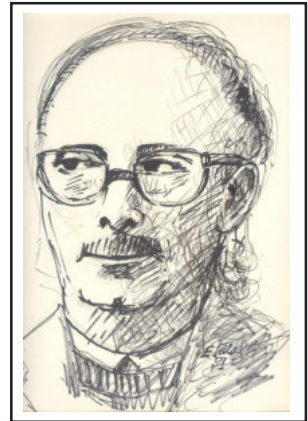
HORIZONTAIS _____

1. Apelido dun dos homenaxeados no Día das Artes
2. Mes no que se celebra o Día das Artes
3. Cidade galega na que esta o Pórtico da Gloria
4. Material co que está feito o Pórtico da Gloria
5. Pintor lalinense que se homenaxea este ano 2022
6. Apelido doutro pintor de nome Luís
7. Apelido da única muller homenaxeada, Maruxa...
8. Cidade na que se acordou dedicarlle o Día das Artes a Laxeiro
9. Apelido dun arquitecto, Alejandro de la...
10. Nome do autor do Pórtico da Gloria
11. Segundo apelido de Alfonso Rodríguez

QUEN SON?

Une cada nome co seu retrato e completa.

LAXEIRO

--	--	--	--	--	--	--

**LUÍS
SEOANE**

**MARUXA
MALLO**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

LAXEIRO

Xosé Otero Abeledo, coñecido como Laxeiro, está considerado como un dos pintores galegos máis importante de todos os tempos.

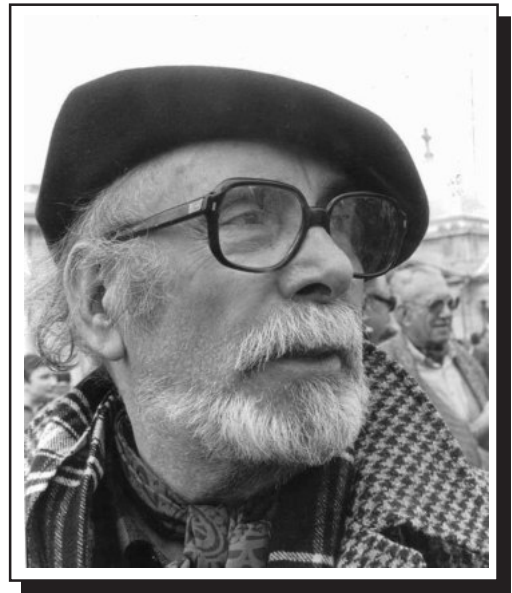
Naceu no lugar de Donramiro, na vila pontevedresa de Lalín, o 23 de febreiro de 1908.

Era o maior de sete irmáns dunha familia de labregos. Seus pais emigraron a Cuba e Laxeiro quedou a cargo dos seus avós.

Despois dunha estancia en Cuba volveu a Lalín e montou unha barbaría onde comezou a facer retratos dos seus clientes. Casou con Luísa Villamarín coa que tería unha filla, Mari Cruz.

Desenvolveu a súa carreira artística principalmente en Bos Aires, A Arxentina. Á súa volta a España, en 1970, instalouse en Madrid, Lalín e Vigo, cidade na que faleceu en 1996. Formou parte dos denominados «Os Renovadores», un grupo de artistas galegos que quixeron modernizar a arte galega e do que formaban parte Maside, Colmeiro, Seoane, Souto, Torres...

Laxeiro foi recoñecido ao longo da súa vida con moitos premios: Medalla Castelao, Pedrón de Ouro, Medalla de Ouro de Vigo, a da Bienal de Pontevedra... e neste ano é o artista homenaxeado no Día das Artes Galegas

XOSÉ OTERO ABELEDO, LAXEIRO, UN DOS PINTORES GALEGOS MÁIS IMPORTANTES.

CARTEL, LAXEIRO, 1990

ACTIVIDADES

---

1. En que lugar de Lalín naceu Laxeiro?

● _____

2. Que día naceu?

● _____

3. Cal era o seu nome e apelidos?

● _____

4. Cantos irmáns eran? Quen era o maior de todos?

● _____

5. Que negocio montou á súa volta de Cuba?

● _____

6. Cal era o nome da súa muller? E o da súa filla?

● _____

7. En que tres lugares viviu á volta da súa estadía en Arxentina?

● _____

8. Que nome tiñan o grupo de artistas que querían modernizar a arte galega? Que artistas formaban parte dese grupo?

● _____

● _____

A CRONOLOXÍA

Recorta e coloca no ano que corresponda os feitos da vida de Laxeiro que figuran nos recadros inferiores.

1908 ▶

1921 ▶

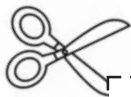
1925 ▶

1926 ▶

1970 ▶

1996 ▶

2021 ▶

FALECE NA CIDADE DE VIGO.

É A PERSOA HOMENAXEADA NO DÍA DAS ARTES GALEGAS.

VOLTA A LALÍN E MONTA UNHA BARBARÍA.

VAI VIVIR A MADRID.

CASA CON LUÍSA VILLAMARÍN.

EMIGRA COA SÚA FAMILIA A CUBA.

NACE UN 23 DE FEBREIRO NO LUGAR DE DONRAMIRO, NA VILA PONTEVEDRESA DE LALÍN.

O ENCRUCILLADO DE LAXEIRO

HORIZONTAIS

1. Vila pontevedresa na que naceu Laxeiro
2. Negocio que montou en Lalín ao volver de Cuba e onde comezou a facer os seus primeiros debuxos
3. Outro nome polo que era coñecido Xosé Otero Abeledo
4. Número de irmáns que eran na súa familia
5. Nome da muller do homenaxeado no Día das Artes Galegas de 2022
6. Lugar da vila de Lalín no que naceu
7. Cidade na que no ano 1966 faleceu

1. LALÍN 2. BARBARÍA 3. LAXEIRO 4. SETE 5. LUISA 6. DONRAMIRO 7. VIGO

A BIOGRAFÍA DE LAXEIRO

Localiza e colorea na sopa de letras as palabras relacionadas coa biografía de Laxeiro que figuran no recadro pequeno. Que palabra do recadro non aparece na sopa de letras? Arrodeáa.

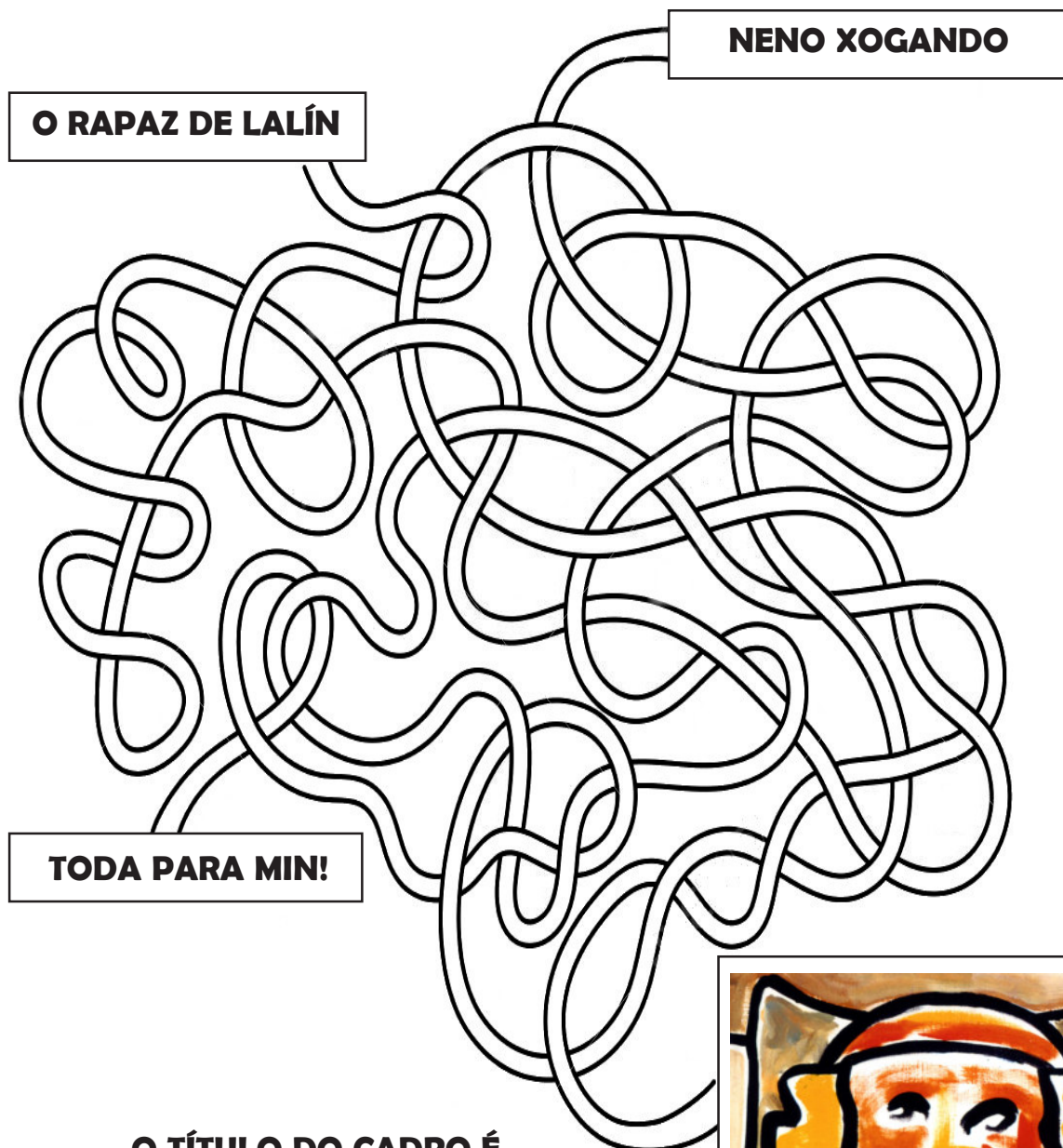

**OTERO
LALÍN
BARBARÍA
ARXENTINA
CUBA
VIGO
ABELED
FEBREIRO
DONRAMIRO**

A	Z	M	O	Ñ	I	H	D	T
N	L	C	T	M	F	P	O	L
A	R	X	E	N	T	I	N	A
Ñ	P	E	R	C	G	B	R	L
V	I	G	O	A	I	D	A	I
A	B	E	L	E	D	O	M	N
M	B	C	O	B	V	F	I	B
A	G	U	F	N	H	Z	R	G
F	E	B	R	E	I	R	O	L
X	B	A	R	B	A	R	I	A

CAL É O SEU TÍTULO?

Resolve o labirinto e descobre o título deste cadro de Laxeiro. Que outro título lle poñerías ti?

O TÍTULO DO CADRO É...

ÓLEO SOBRE TEA, LAXEIRO, 1970

O MEU TÍTULO É...

O CONTO

Continúa o conto baseado no cadro de Laxeiro.

O TAMBOR DE LORENZO

No lugar de Donramiro, en Lalín, vivía, hai moitos
anos...

OUTRO CONTO

Continúa o conto baseado no cadro de Laxeiro usando polo menos tres palabras do recadro. Arrodeáas.

FRAUTA BONECA MIÑOCA MAZÁ PINTURA OLLO POMBA CADRO

TÍTULO

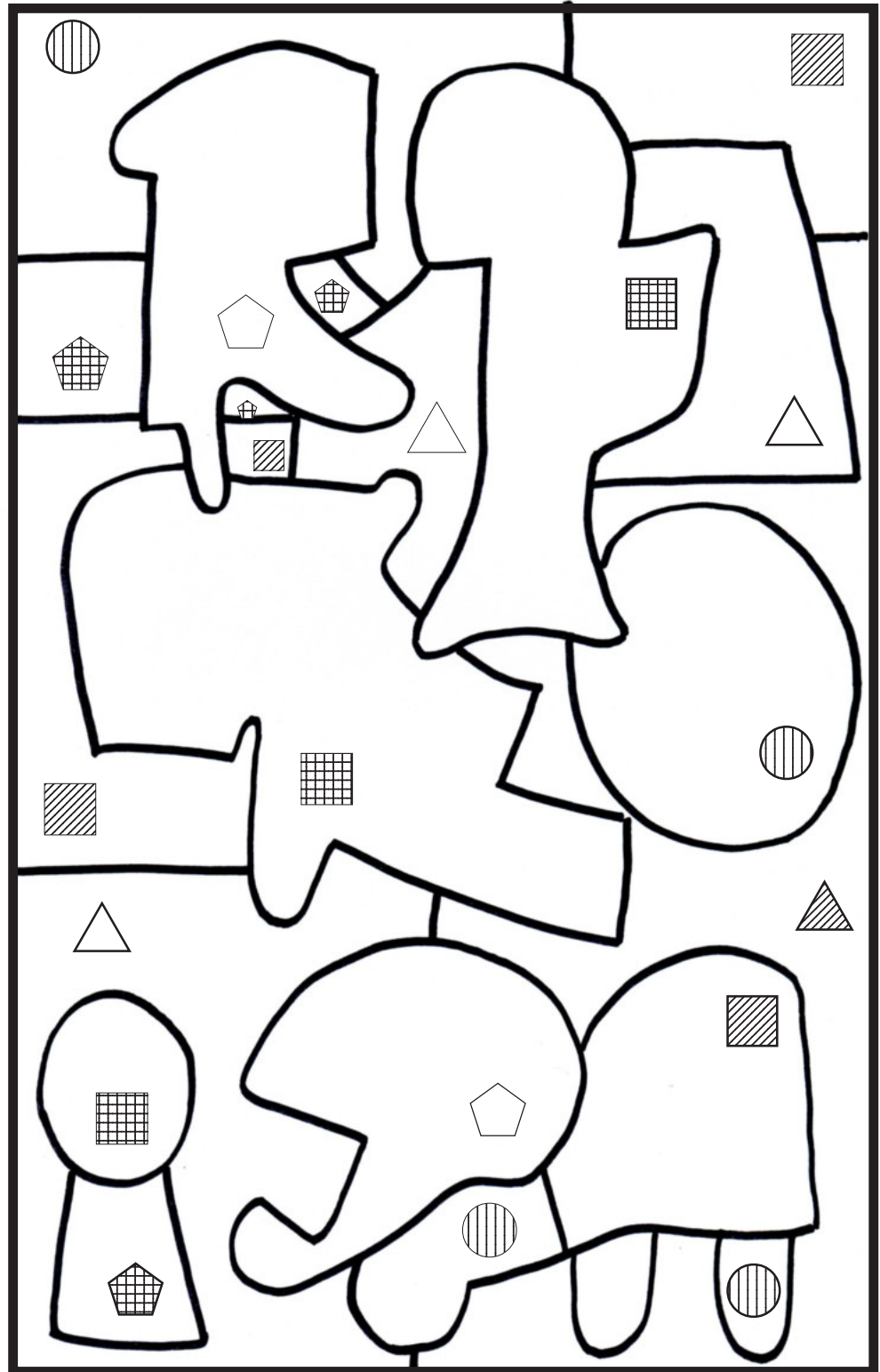

A COLOREAR!

Colorea este cadro de Laxeiro usando rotuladores. Só tes que prestar atención e seguir o código do recadro.

LARANXA	
NEGRO	
CASTAÑO ESCURO	
VERMELLO	
GRIS	
CASTAÑO CLARO	
AZUL	
BRANCO	

RECORDOS, LAXEIRO, 1966
ÓLEO SOBRE TEA

AS OITO DIFERENZAS

Localiza nesta caricatura de Laxeiro oito diferenzas. Colorea.

C. SILVAR/ ASOCIACIÓN GALEGA DE PROFESIONAIS DA ILUSTRACIÓN,
AGPI

CAL É O TÍTULO? _____

Completa o título deste quadro de Laxeiro usando as claves do recadro.

C	D	E	I	M	N	O	Q	R	T	U
□	△	○	▽	■	⬠	●	▶	◐	▮	△

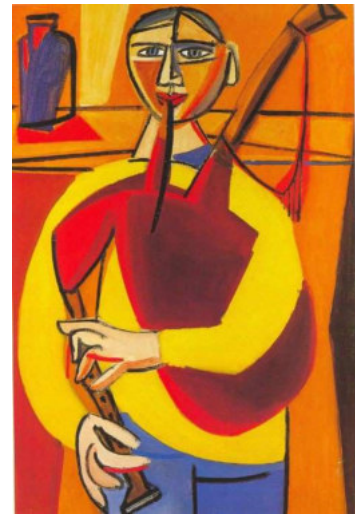

●	○	⬠	▮	○	◐	◑	●	△	●	
■	●	⬠	▽	□	◐	○	▶	△	○	

COMO RECOÑECER UN LAXEIRO?_

Seguindo as pistas coas características dos cadros de Laxeiro arrodea as súas obras.

▶ Destaca o trazo negro co que delimita e bordea perfectamente os debuxos.

▶ Os personaxes de Laxeiro son grosos e grotescos, semellan bonecos ou monicreques.

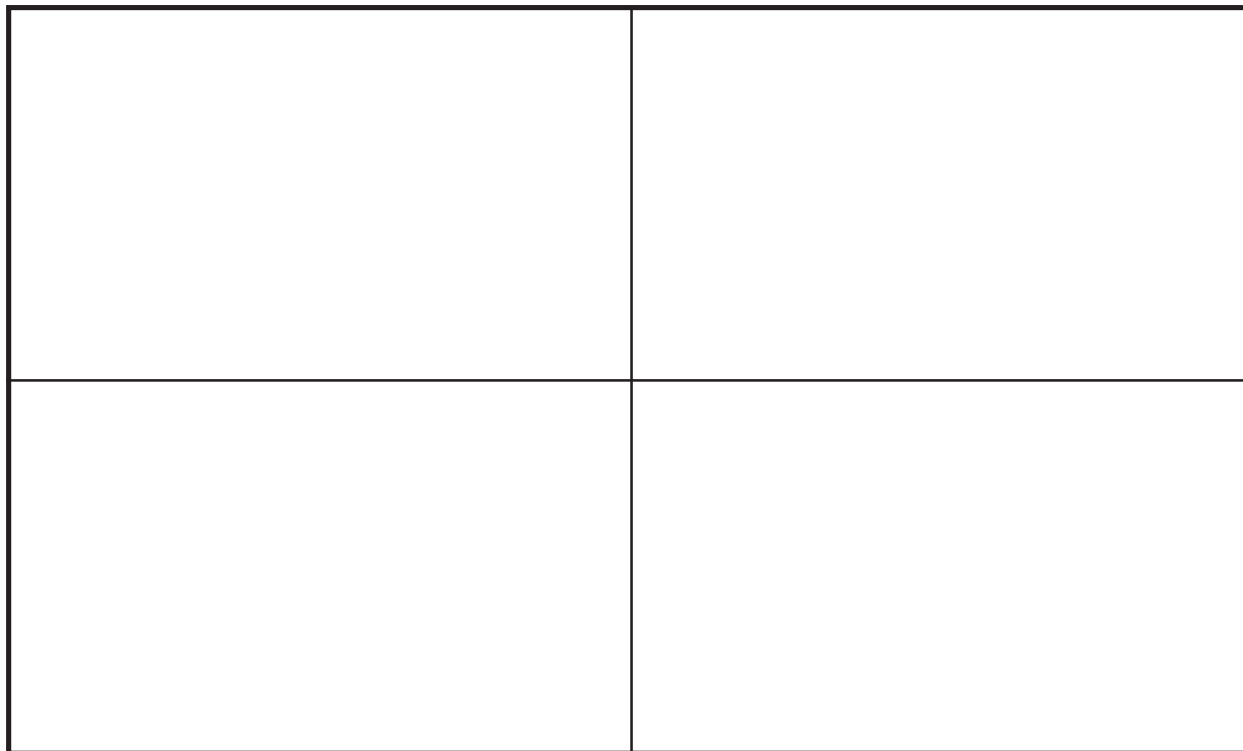
▶ Crea composicións complexas nas que as figuras se amorean enchendo todo o espazo.

O CREBACABEZAS

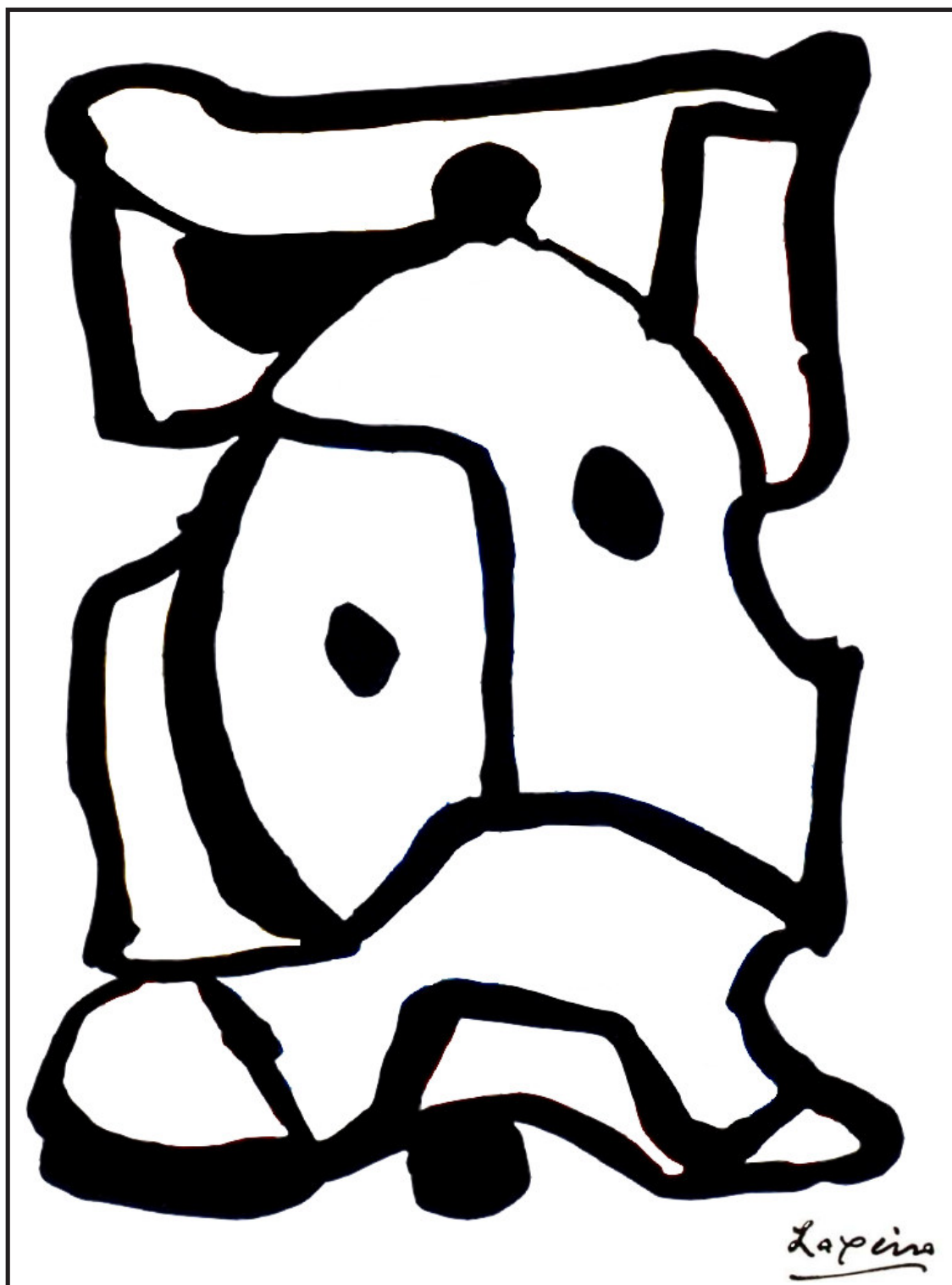
Recorta as catro pezas do cadro de Laxeiro e móntaas no recadro da parte superior.

AS CORES DE LAXEIRO

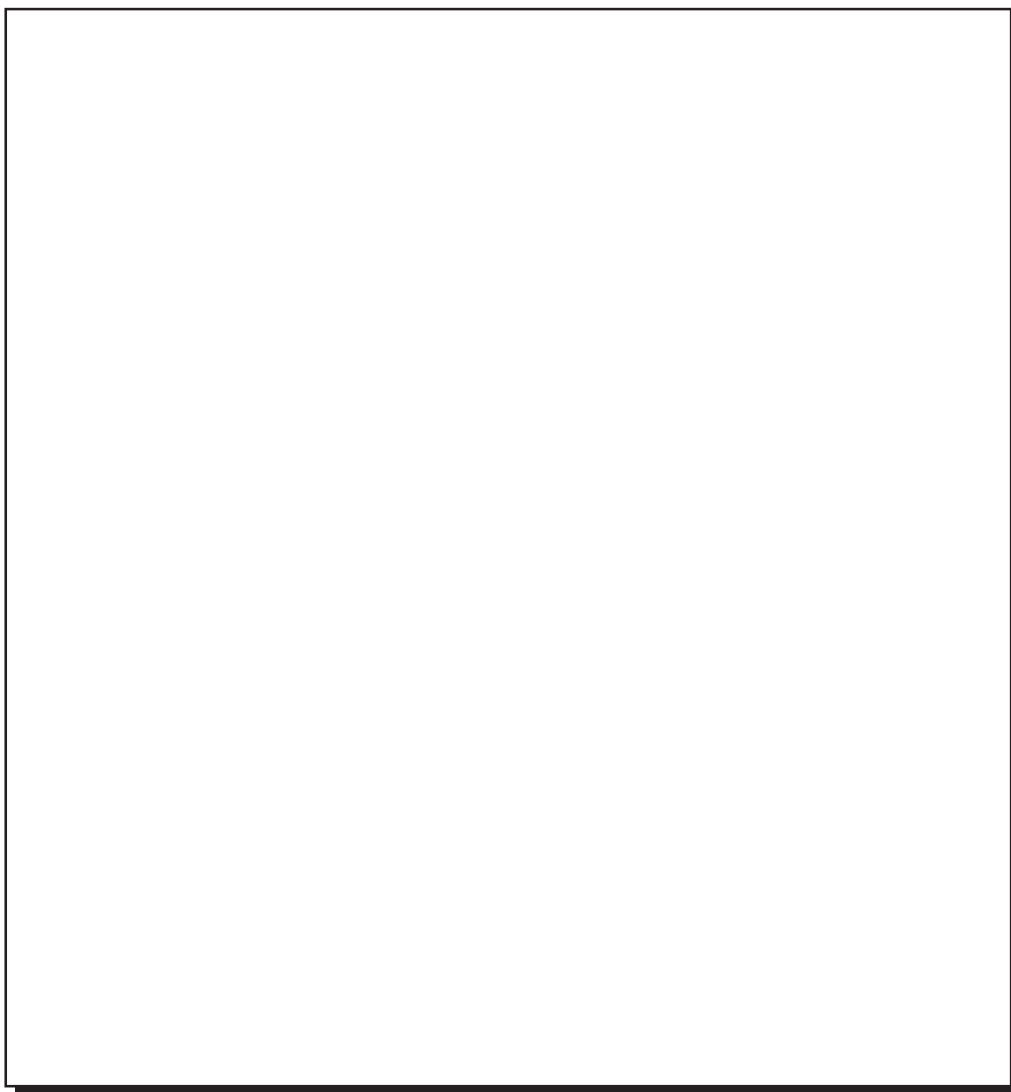
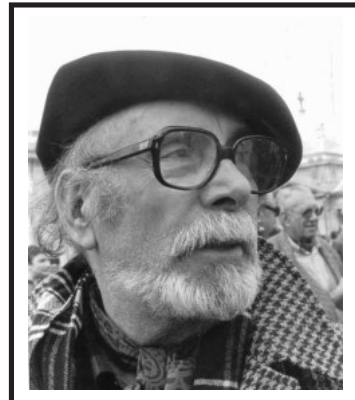
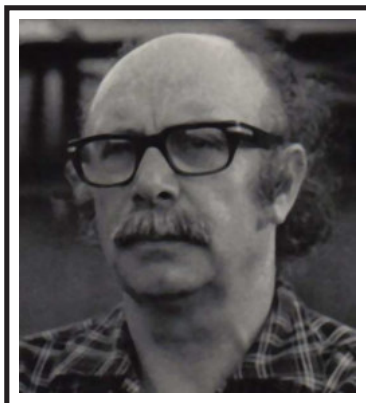
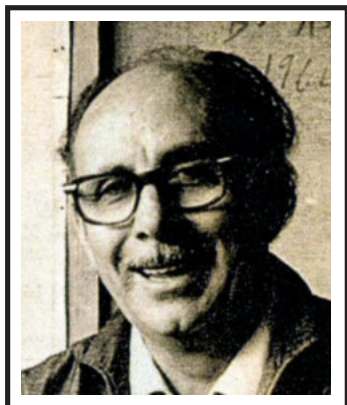
Na última época, Laxeiro esquematiza e alonga os seus debuxos. Cambia as cores ocre e terra por cores amarelas, vermellas e azuis, pero segue perfilando os debuxos con negro. Poderías colorear este debuxo de Laxeiro coas cores que utilizaba na súa última época?

A CARICATURA

Serás quen de facer unha caricatura de Laxeiro? Escolle unha das súas fotografías e... adiante!

OS TÍTULOS

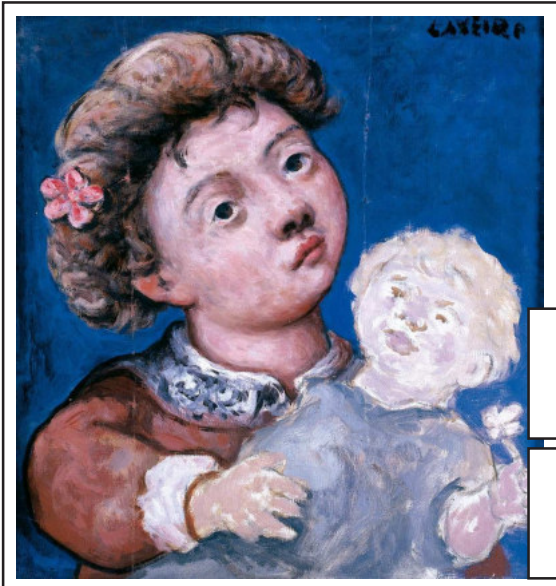
Coloca o título de cada cadro onde corresponda.

MATERNIDADE

NENAS RECOLLENDO FLORES

NENA CON BONECA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

VIDA E MILAGRES DE LAXEIRO —

Xosé Neira Vilas

Imos cantar ben cantado
sen zanfona e sen pandeiro
en homenaxe a quen cumpre
oitenta e cinco febreiros,
con tanta vitalidade
coma un buxo sempieterno.
En homenaxe a este home,
en homenaxe a aquel neno
que naceu en Donramiro
un día frío de inverno,
e que agora anda por Vigo
con bufanda e con sombreiro,
dicindo que en moitos anos
non pensa chegar a vello.

Caricatura de Laxeiro, Luís Seoane

Este mozo ten por nome
Xosé Otero Abeledo.
Quen o coñece por tal?,
nin sequera no concello...
Pero en trescentas provincias
saben ben quen é Laxeiro

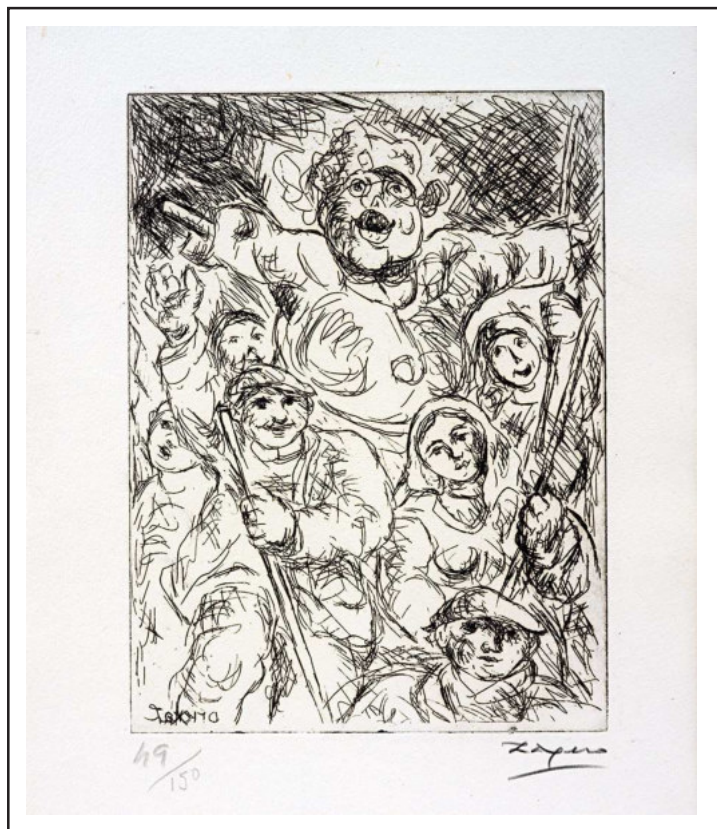
Cantémoslle, pois, señores
entre todos nós cantemos
ao amigo sincero e nobre,

ao artista que honra estes eidos,
ao filósofo que rindo
fala de asuntos moi serios;
a este santo sen altares,
algo bruxo e algo demo
que sabe sorrirle á vida
e zorregarlle aos babecos.

Laxes de Botos, do Deza
formaron este Laxeiro
inventor de mil fantasmas
que soñou dende moi neno,
meigo e mago, bo argallante
de fantasiosos misterios
que rebolen nos pinceis
e fan de todo nos lenzos.

Andan os mitos e as lendas
no seu artístico enxeño
e no seu maxín enredan
maxias, entroidos e mecos
coma nun monte sen cabo,
coma nun curral aberto,
en fecunda romaría,
en desbordante concerto;
Don Quixote sen tolemia
diante dos muíños de vento.

Foise para Cuba hai anos
foi un emigrante neno,

CARNAVAL, 1985

e debuxa que debuxa
xa era artista sen sabelo,
e volta logo a Galicia
e improvísase barbeiro
mentres con febre no lápis
xogando pinta bonecos
ata que un día por fin
decidiu tomarse en serio.
Logo estuda en San Fernando
e anda moito nos museos
ollando e choscando os ollos
diante dos grandes mestres,
pois valora a obra allea
aínda que el xa ten seu vieiro.

Asenta en Lalín de novo,
fai pouso no seu turreiro,
pinta cal pintan os anxos
-se os anxos soubesen diso-.
Xa é un artista consagrado,
un artista verdadeiro
metido na pel dun home
nobre, modesto e sinxelo
que se ri dos monifates
que andan pola vida tesos.

Para medirse co mundo
e para fuxir do tedio
vaise un día a Buenos Aires,
colle ese novo carreiro

MATERNIDADE, 1985

e alá vive e alá pinta
ao son de tangos malevos,
e un día volve ao recanto
dos seus andares primeiros,
torna a Galicia traguido
polo sarillo dos ventos.

Cantémoslle, bos amigos
todos en rolda cantemos
porque se atopa connosco
forte, lúcido, contento,
este gran artista noso,
este pintorazo esgrevio
que para manterse mozo
firmou un pauto co demo
e cumpre un martes de entroido
oitenta e cinco febreiros.

Porque viva moitos anos
todos a unha brindemos:
Pola vida, polas artes,
por Galicia, por Laxeiro!

CONTOS DO POBO, 1956

Versos, a xeito de romance, escritos por Neira Vilas, en febreiro de 1993, polo oitenta e cinco aniversario de Laxeiro e lidos na súa homenaxe, nun restaurante do barrio vigués de Alcabre.